

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **BONVER WIN, a.s.**, IČ 258 99 651, se sídlem Cholevova 1, Ostrava-Hrabůvka, zast. advokátem JUDr. Stanislavem Dvořákem, Ph.D., LL.M., se sídlem Pobřežní 12, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo financí**, se sídlem Letenská 15, Praha 1, za účasti: **Statutární město Frýdek-Místek**, se sídlem Radniční 1148, Frýdek-Místek, proti rozhodnutí ministra financí ze dne 2. 10. 2017, č. j. MF-1309/2015/34-44, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 5. 2021, č. j. 14 Af 2/2018 - 94,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 5. 2021, č. j. 14 Af 2/2018 - 94, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým ministr financí rozhodl o rozkladu žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2016, č. j. MF-1309/2015/34-27. Tímto rozhodnutím žalovaný zrušil několik povolení žalobkyně k provozování loterie nebo jiné podobné hry na území města Frýdek-Místek z důvodu rozporu s obecně závaznou vyhláškou statutárního města Frýdek-Místek č. 8/2011, o zákazu provozování vybraných sázkových her, loterií a jiných podobných her.

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozhodnutí ministra financí zrušil. V odůvodnění rozsudku mimo jiné uvedl, že o podané žalobě rozhodl v souladu s § 51 s. ř. s. bez jednání, neboť oba účastníci souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez jednání.

II. Kasační stížnost žalovaného

[3] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Kromě námitek týkajících se nesprávného právního posouzení věci stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že řízení před městským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Městský soud totiž neměl věc projednat bez jednání. Dne 15. 2. 2018 stěžovatel městskému soudu zaslal přípis, ve kterém vyjádřil nesouhlas s projednáním věci bez jednání. Uvedené potvrdil také v podání ze dne 14. 3. 2018. Stěžovatel proto v kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Žalobkyně měla za to, že nenařízení jednání v dané konkrétní věci nevádí, jelikož na jednání by do řízení nebyly tak jako tak vneseny již nebyly vneseny nové argumenty. Upozornila dále, že městský soud nerespektoval judikatur Nejvyššího správního soudu o povinnosti stěžovatele při svém rozhodování zohlednit relevantní právo EU.

[5] Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že řízení před městským soudem bylo zatíženo vadou mající vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť městský soud ve věci nenařídil jednání (ač tak měl učinit).

[8] Nejvyšší správní soud zastává konstantně názor, že pokud krajský soud nenařídí jednání, ačkoliv k tomu nejsou splněny zákonné podmínky, zatíží řízení podstatnou vadou (viz např. rozsudky ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, č. 482/2005 Sb. NSS, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 Azs 76/2005 - 77, publikovaný pod č. 859/2006 Sb. NSS, ze dne 22. 10. 2014, č. j. 6 Ads 237/2014 - 9, ze dne 26. 9. 2014, č. j. 7 Azs 196/2014 - 29, ze dne 21. 8. 2013, č. j. 7 Afs 69/2013 - 34, či ze dne 21. 12. 2016, č. j. 7 Afs 287/2016 - 39). Účastníkovi řízení totiž nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci (viz např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 26. 9. 2014, č. j. 7 Azs 196/2014 - 30, ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58, ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 49/2008 - 62, a ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publikovaný pod č. 482/2005 Sb. NSS). Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem. Účastníkům řízení svědčí tudíž základní právo, dané jim Listinou základních práv a svobod a Ústavou, kterým je právo se

pokračování

ve své věci takového řízení (jednání před soudem) osobně účastnit. Jestliže soud přítomnost účastníků řízení znemožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva účastníka daného čl. 38 odst. 2 Listiny, neboť je výslovným právem každého účastnit se (být přítomen) jednání soudů ve své vlastní věci, obzvláště v případech, je-li nepochybné, že svou vůli být přítomen jednání soudu jednoznačně projevil. V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je charakteristická dispoziční zásada, v níž se zrcadlí ústavně garantovaný princip autonomie vůle. Účastníci řízení přitom svými dispozičními úkony ovlivňují průběh řízení před správním soudem (nálezy Ústavního ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 630/02, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2013, č. j. 7 Afs 69/2013 - 34, ze dne 1. 7. 2014, č. j. 7 Afs 82/2014 - 31).

[9] Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. *(s)oud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhnou nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.*

[10] Výkladem daného ustanovení se Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně zabýval. Dovodil, že pravidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (srov. též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání; tato výjimka však musí být vykládána s ohledem na zájmy účastníka řízení restriktivně, neboť je to účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje (viz rozsudek ze dne 8. 7. 2017, č. j. 9 Azs 108/2018 - 43). Ve výše již odkazovaném rozsudku ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publ. pod č. 482/2005 Sb. NSS, pak zdejší soud uvedl, že „*účastníku nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci. Rozhodl-li proto krajský soud o věci bez nařízení jednání, aniž by byly splněny zákonné podmínky uvedené v § 51 s. ř. s., došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“. Shodně k dané problematice judikuje i Ústavní soud. V nálezu ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 819/07 (N 167/47 SbNU 195), Ústavní soud konstatoval, že „*(p)rojevili-li některý z účastníků nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání nebo požaduje-li nařízení jednání, je povinností soudu k projednání věci samé jednání nařídit (samozřejmě nejde-li o některou ze zákonem stanovených výjimek; viz § 51 odst. 2 a § 76 odst. 1 s. ř. s.)*“.

[11] Ze soudního spisu v nyní projednávané věci plyne, že městský soud stěžovateli zaslal výzvu dle § 51 s. ř. s. (ze dne 29. 1. 2018, č. j. 14 Af 2/2018 - 50), ve které citoval znění § 51 odst. 1 s. ř. s. a vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení výzvy písemně sdělil, zda souhlasí s tím, aby soud o věci samé rozhodl bez jednání. Výzva byla stěžovateli doručena dne 5. 2. 2018.

[12] Dne 16. 2. 2018 bylo městskému soudu z datové schránky stěžovatele doručeno podání, ve kterém stěžovatel uvedl mimo jiné následující: „*S ohledem na shora uvedené žalovaná žádá nadepsaný soud, aby ve věci nařídil ústní jednání.*“

[13] Dne 20. 3. 2018 zaslal stěžovatel městskému soudu vyjádření ve věci samé, v němž mimo jiné zopakoval, že požádal v podání ze dne 15. 2. 2018 městský soud o nařízení ústního jednání.

[14] V řízení nebyla ze strany účastníků řízení učiněna žádná jiná podání týkající se ústního jednání. Městský soud neučinil žádné kroky ve vztahu ke stěžovatelem požadovanému ústnímu jednání a rozsudkem ze dne 13. 5. 2021 napadené rozhodnutí bez nařízení jednání zrušil. V rozsudku pak uvedl, že *„rozhodl ve věci samé bez jednání, protože s tímto postupem oba účastníci řízení vyslovili souhlas (§ 51 odst. 1 soudního řádu správního).“*.

[15] Z uvedeného vyplývá, že stěžovatel zaslal městskému soudu v reakci na výzvu dle § 51 odst. 1 s. ř. s. (a to během dvoutýdenní lhůty stanovené danou výzvou) podání, jehož obsahem je zcela nepochybně jeho žádost o nařízení jednání (v tomto ohledu viz i pole „věc“ v předmětné datové zprávě, ze kterého zcela jednoznačně plyne, že stěžovatel touto zprávou reagoval na výzvu týkající se jeho nesouhlasu s projednáním věci bez jednání a zopakování jeho žádosti o nařízení ústního jednání ve vyjádření k žalobě ze dne 14. 3. 2018). Městský soud však na uvedené podání stěžovatele nikterak nereagoval (rozsudek o daném podání zcela mlčí) a jednání nenařídil.

[16] I kdyby tomu bylo, jak tvrdí žalobce, a sice že ani na jednání by nebyly do věci vneseny nové argumenty či skutečnosti, nelze tuto vadu v daném případě pominout. Právo na projednání věci soudem za přítomnosti stran je natolik základní součástí práva na spravedlivý proces, že je-li porušeno, jde prakticky vždy o vadu, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí městského soudu o věci samé. V dané věci jde o složitý komplex právních i skutkových otázek, u něhož nelze předem s vysokou mírou pravděpodobnosti vyloučit, že výsledek řízení může být ovlivněn tím, co zazní na jednání soudu. Nejsou patrné ani jiné natolik zvláštní okolnosti věci, jež by dávaly důvod být jen zvažovat, že by zcela výjimečně vada spočívající v nekonání jednání nemohla mít na zákonnost rozhodnutí městského soudu o věci samé vliv.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Na základě uvedeného tedy Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než rozsudek městského soudu pro vadu řízení zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení, ve kterém je městský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Městský soud nařídí v dané věci jednání a následně o žalobě (mj. právě i s ohledem na skutečnosti zjištěné při jednání) rozhodne. Za této situace se Nejvyšší správní soud nezabýval kasačními námitkami stěžovatele stran nesprávného právního posouzení (shodně nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 18/04, a ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 49/2008 - 62, a ze dne 30. 7. 2019, č. j. 5 Azs 50/2019 - 31). Jakékoliv úvahy kasačního soudu v tomto ohledu by s ohledem na výše uvedené byly přinejmenším předčasné a způsobilé zkrátit účastníky řízení na jejich právech.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. července 2021

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu